

Motion till riksdagen 2019/20:2589

av Ann-Britt Åsebol m.fl. (M)

Förbättra seniorers villkor på arbetsmarknaden

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra seniorers villkor och möjligheter på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att behålla den gällande nivån på den särskilda löneskatten för personer som är 65 år eller äldre, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Både antalet och andelen över 65 år som arbetar vidare i Sverige har ökat kraftigt de senaste dryga tio åren. Detta är mycket positivt. Antalet sysselsatta som passerat 65-årsdagen har ökat med över 115 000 personer sedan år 2005. En hel del arbetar vidare som anställda men gruppen äldre utmärks också av en stor andel egenföretagare. Trots denna glädjande utveckling finns fortfarande en rad hinder på arbetsmarknaden för äldre, exempelvis negativa attityder, begränsade möjligheter till fortbildning, onödiga förtida pensioneringar och regeringens tidigare höjning av den särskilda löneskatten.

Trots den positiva trenden visar flera internationella undersökningar att det i Sverige finns betydande negativa attityder gentemot äldre och deras arbetsförmåga. Många seniorer som vill fortsätta jobba möts av motstånd från arbetsgivaren och samhället. Äldre arbetslösa är bland dem som har svårast att hitta ett nytt jobb.

Sverige införde också som sista land i EU en lag som förbjuder diskriminering av äldre på arbetsmarknaden. Då denna lagstiftning är relativt ny och med tanke på de existerande attityderna gentemot äldre i arbetslivet bör Sverige göra mer för att bli bättre på att ta vara på äldres kompetens och erfarenhet. Amerikanska studier visar att delstater med en hårdare lagstiftning mot åldersdiskriminering också har en högre sysselsättning bland äldre. Sannolikt bör en förstärkt lagstiftning mot åldersdiskriminering i arbetslivet även i Sverige kunna få bukt med de negativa attityder som finns

gentemot äldre och kunna bidra till att höja sysselsättningen i samma grupp. Det ska inte förglömmas att problemet till stor del handlar om attityder från arbetsgivare och samhället i stort.

Dagens äldre är i allmänhet friskare och lever längre än tidigare generationer, och en hel del vill och kan jobba vidare hellre än att pensionera sig i förtid. En undersökning bland arbetsgivare gjord i trettioåttio länder visar att var femte arbetsgivare har någon form av strategi för att behålla äldre arbetskraft, i detta fall människor över 50 år. Men Sverige hamnade i bottenkiktet. Det är därför angeläget att staten ger incitament till de företag i Sverige som utarbetar strategier för att behålla och rekrytera äldre människor. När medellivslängden ökar och vi svenskar förväntas arbeta längre upp i åren är det avgörande med goda arbetsvillkor för seniorer.

Flera svenska undersökningar visar att uppemot var fjärde pensionär skulle kunna tänka sig att gå tillbaka till arbetslivet om goda möjligheter till detta fanns och ungefär lika många menar att de hade kunnat tänka sig att jobba kvar om attityderna mot äldre var mindre negativa. I en EU-jämförelse arbetar redan en betydande andel 65-plussare idag i Sverige, det är viktigt både för den enskilde och för samhället i stort. Att få fler seniorer att stanna kvar på arbetsmarknaden bör uppmuntras.

Regeringen har tidigare konstaterat att det behövs fler som arbetar högre upp i åldrarna. Ändå genomförde samma regering en höjning av den särskilda löneskatten för personer över 65 år. Det gjorde det dyrare att anställa personer över 65 år. Särskilt kännbar var skattehöjningen för egenföretagare som passerat 65 år. En höjd löneskatt är kontraproduktiv för att nå målet om att fler ska jobba vidare och sänder en tydlig signal till äldre: ni behövs inte på arbetsmarknaden. Det är därför positivt att den särskilda löneskatten, genom Moderaternas och Kristdemokraternas försorg, sänktes den 1 juli 2019. Det är av stor vikt att den särskilda löneskatten bibehålls på denna nivå.

Villkoren för att ta vara på äldre människor i arbetslivet bör förbättras, dels genom attitydförändringar, dels genom incitament att behålla och rekrytera äldre arbetstagare samt genom att gällande nivå för särskild löneskatt bibehålls.

Ann-Britt Åsebol (M)

Lotta Finstorp (M)

Lars-Arne Staxäng (M)